2021-02-26

REMISSVAR
Fi2020/05128

Finansdepartementet
103 33 Stockholm
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Remissyttrande: ”En utvecklad organisation för lokal statlig service – slutredovisning” (Ds 2020:29)

Hela Sverige ska leva vill härmed lämna följande synpunkter.

Vi är en riksorganisation vars syfte är att ge allmännytta genom att verka för goda villkor i hela landet, en god landsbygdsutveckling och en god balans mellan stad och land. Vi företräder byarörelsen och stöttas av medlemsorganisationer som vill att Hela Sverige ska leva.

Sammanfattning

Att ha en väl utvecklad lokal statlig närvaro och service i landet är något som Hela Sverige ska leva arbetar för. Service är en av våra prioriterade frågor. Vi har bland annat genom arbetet med det nationella EU-projektet ”Service i samverkan”, som pågick i elva kommuner, mellan 2017 och 2020, sett behovet av ökad statlig närvaro i kommunerna och en önskan om samordnade lösningar i frågan. Vi har också sett hur all service: kommersiell, kommunal, regional och statlig service går hand i hand och för att medborgaren ska uppleva att servicen är god innebär det att alla delar bör fungera. Vi ser också att medborgaren är öppen inför olika lösningar beroende på lokala förutsättningar i landet. Frågan om hur man ska utöka den lokala statliga närvaron de kommande åren ser vi som prioriterad och vi välkomnar att den har blivit utredd.

Tyvärr har statens närvaro minskat markant de senaste åren på våra landsbygder. 10 000 jobb har försvunnit från mindre tätorter samtidigt som antalet statliga jobb i framförallt våra storstäder ökat. Det är en olycklig utveckling och vi kan inte se att den förändringen stoppats. Det handlar både om konkreta jobbtillfällen som försvunnit och kringtjänster som innebär uteblivna skatteintäkter för kommun och underlag för företag men också om symboliken i att staten överger platser i vårt land.

Vi vill hänvisa till Serviceutredningen som gjordes redan 1992 som borde genomföras: (https://www.regeringen.se/contentassets/7a666a984db440f6a41fdf94ba451b5a/se-medborgarna---for-battre-offentlig-service-sou-20099)

Och att det ännu inte är genomfört att etablera servicekontor trots att man redan i landsbygdsparlamentariska utredningen 2017 såg att det fattades. Det borde inte ta så här lång tid att genomföra denna typ av förslag.

(https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2017/01/sou-20171/)

(https://helasverige.se/fileadmin/user_upload/Landsbygdsutredning_75_forslag.pdf)

Hela Sverige ska leva anser att etableringar av servicekontor i gles- och landsbygd bör prioriteras. Egentligen skulle ett kontor finnas i alla 290 kommuner. Idag är det bara Systembolaget som finns som garanti i alla kommuner.

Då skulle diskussioner som varför man lägger ett kontor i Laholm istället för Hylte som behöver det bättre, eller varför staten satsar på Åre istället för Ragunda inte uppkomma. Man kan tycka att varje kommun som finns förtjänar statliga jobb då alla bidrar till att Sverige fungerar och har tillväxt.

Det är bra att utredningen föreslår att det ska finnas samverkan med polisen på servicekontoren. Det är skamligt att det inte finns polisiär närvaro i hela landet och i alla kommuner, att det förebyggande arbetet tillsammans med lokala aktörer blir lidande av dess frånvaro och att man inte ens i vissa kommuner kan göra/hämta ett pass utan ska åka 20-tals mil.

Vi ser att tjänste- och lokalsamverkan med kommunerna skulle kunna möjliggöra för fler medborgare att på ett kostnadseffektivt sätt få utökad service. Vi efterfrågar svar på hur detta skulle kunna genomföras, även om det ligger utanför denna utrednings uppdrag. Utredningens förslag att Statens Servicecenter får testa ambulerande mobila lösningar anser vi vara bra. Det skulle vara en alternativ väg som skulle kunna fylla behovet av och stärka tillgängligheten till utökad lokal statlig service i gles- och landsbygder. Men det ska ses som ett komplement till fasta servicekontor.

Hela Sverige ska leva ser positivt på att fler myndigheter välkomnas in i samverkan med Statens servicecenter, då det är en möjlighet för etablering på orter där myndigheterna annars inte vore aktuella. Det är lätt hänt att man tänker snävt i dessa frågor. I och med pandemin har man bevisat att fler jobb kan ske på distans. Det skulle kunna innebära att man etablerar fler tjänster på mindre orter som kan tillhöra andra avdelningar på myndigheterna och öppnar upp för människor att själva välja var de vill bo och arbeta.

Nedan utvecklar vi våra synpunkter gällande specifika delar i utredningen. Om inga synpunkter anges har vi ingenting att invända mot.

Avsnitt 3 Tidigare utredningsarbeten och regeringens uttalanden
Vi vill poängtera att tidigare utredningsarbeten påtalat betydelsen av tillgänglig offentlig service, oavsett ålder, bostadsort och individuell förmåga. Denna tillgång skulle säkerställas genom servicecentrum och offentliga servicepunkter i varje kommun, medan man senare genom utredningsarbeten, den parlamentariska landsbygdskommittén, minskat dessa geografiska områden till att innefatta ett servicekontor per FA-region. Trots att remissinstanser tidigare påtalat att den geografiska spridningen av kontorsetableringarna varit för låg ligger målen kvar vid ett servicekontor per FA-region. Detta anser vi ur ett gles- och landsbygdsperspektiv är otillräckligt. Inom FA-regionerna kan det vara mycket stora avstånd, och vi anser inte att det uppfyller en god och tillgänglig lokal statlig närvaro i landet, ej heller att det är i linje med regeringens uttalanden om en stärkt tillgång till grundläggande statlig service i hela landet.

Avsnitt 5 Rättsliga förutsättningar
Att det finns rättsliga förutsättningar för samverkan mellan fler myndigheter ser vi som en viktig del i att kunna öka besöksgraden vid kontor som har ett upptagningsområde som i nuläget anses vara för litet för etablering. I ett gles- och landsbygdsperspektiv är det viktigt att regeringen genom myndigheternas instruktioner skapar förutsättningar för fler etableringar inom gles- och landsbygderna. På vilket sätt detta ska ske, genom fysiska kontor eller mobila lösningar, bör vara Statens servicecenters eget ansvar att besluta om utifrån de anslag de erhåller. Men det ska finnas tydliga signaler om vikten av statlig närvaro i hela landet.

Avsnitt 6 Fördjupad analys av nya platser för servicekontor
Vi vill särskilt instämma i problematiken att likvärdig tillgång till service inte är tillräckligt tydligt definierat och att de goda intentionerna med att öka tillgången till grundläggande statlig service därför är svåra att mäta och nå. Vår uppfattning är att den lokala offentliga servicen bör utvecklas, gärna i samverkan med kommunerna. Vi ser dock positivt på att 15 kommuner har identifierats i utredningen, vilka kan etableras inom de anslag som Statens servicecenter har de närmsta åren. Vi instämmer i utredningens slutsats att det är väsentligt att även andra berörda parter, utöver regeringen och Statens servicecenter, ska ges möjligheter att lämna synpunkter i processerna som leder fram till att nya servicecenter etableras.

Avsnitt 7 Förutsättning för att ta med ytterligare myndigheter
Hela Sverige ska leva ser positivt på att fler myndigheter vill samverka med Statens servicecenter. Det är en grundförutsättning för att på ett kostnadseffektivt sätt kunna etablera sig på flera platser, särskilt på fler platser på gles- och landsbygd som inte givet har det kundunderlag som krävs för den enskilda myndigheten.

Avsnitt 9 Andra former av samverkan
Vi delar inte utredningens bedömning att det inte finns skäl att vidare undersöka hur man kan utveckla servicesamverkan med kommuner. Genom samverkan med kommunerna kan man säkerställa och öka tillgången till grundläggande statlig service, exempelvis såsom det föreslås och exemplifieras genom samlokalisering och de kommunala kontaktcenter som idag finns i många

kommuner. De servicepunkter som finns inom kommunerna kan länka vidare ärenden till dessa centra, det kan gälla såväl kommersiella servicepunkter som andra tillgängliga kommunala servicepunkter (exempelvis bibliotek eller kommundelskontor). Vi delar utredningens bedömning att mobila lösningar är ett viktigt alternativ att testa för att på sikt ha fler alternativ till hur man kan öka den statliga närvaron.

På Riksorganisationen Hela Sverige ska levas vägnar,

Åse Classson	Staffan Nilsson	Terese Bengard
Ordförande	Ordförande	Verksamhetsledare